

Burgemeester Bolkestein van Deventer

Nico of Nicolaas Bolkestein is een ouderwetse, statige man.
Een heer van stand, een autoriteit.

Je ziet hem wel eens tussen de middag in de buurt van het
Rielerbad. Hij rijdt op een zwarte fiets met zwemspullen
opgerold in een witte handdoek onder de zelfbinder op de
bagagedrager.

Ouderwets kan het niet.

Toch is hij de spil van een links gemeentebestuur.

Terwijl zijn vriend en collega burgemeester Gijs van Hall
(PvdA) van Amsterdam de provotijd niet overleeft, loodst
burgemeester Nico Bolkestein (PvdA) Deventer moeiteloos
door de ordeverstoringen van de roerige jaren '60.

Hij stuurt bij ordeverstoringen geen politie, hij gaat er zelf
op af. Hij praat met de actievoerders, hij toont begrip voor
het actiedoel en zegt na afloop: 'Ik neem het mee naar het
gemeentehuis, ik beloof niks, ik moet er eerst een
meerderheid voor krijgen. De meeste stemmen gelden he?'

Jongeren centrum De Zambar

Nico Bolkestein is een autoriteit met belangstelling en waardering voor de protestbeweging van jongeren.

Hij komt wel eens zo maar bij mij in het jongeren centrum De Zambar Brink 30 op bezoek.

Dat kan, de deur staat bij mij open.

De burgermeester heeft geen verstand van seks, drugs en rock n roll. Het gaat hem om de verzets- en vernieuwingspotentie van de kunstenaars, studenten en politieke activisten die in het jongeren centrum komen.

‘U begeeft zich in het hol van de leeuw,’ zeg ik.

Wanneer De Zambar in 1968 in opspraak raakt door een ongelukkige uitspraak van een officier van justitie en een ophitsend stukje in De Telgraaf (‘Deventer jongeren centrum De Zambar is een gesubsidieerde poel des verderfs’), neemt burgermeester Bolkestein het voor het jongeren centrum op. Hij zegt: ‘Jongeren zijn de beste onruststokers en ordeverstoorders. Ordeverstoorders zijn ordevernieuwers. En een beetje vernieuwing kunnen we wel gebruiken he?’ De burgermeester loopt met zijn uitspraken de wethouder Onderwijs en Cultuur Trijn van Weperen voor de voeten, want Trijn van Weperen heeft al in de krant laten zetten dat zij de subsidie aan De Zambar wil beëindigen.

Sociale democraat

Nico Bolkestein is als bestuurder democraat en als persoon socialist en humanist.

Als bestuurder moet hij iedereen bij elkaar houden en voor vernieuwing meerderheden zien te krijgen.

Als persoon draagt hij het socialisme en het humanisme uit en probeert hij er met partijgenoten en actiegroepen politiek draagvlak voor te creëren.

Ik maak het mee: wanneer ik in een werkgroep voor sociale woningbouw zit, steunt hij mij ongevraagd met de uitspraak dat hij niet zou weten waarom de minima niet aan de IJsselkade kunnen wonen.

Aan de actie voor een autovrij stadsplein De Brink geeft hij support door te zeggen dat de gemeente er maar eens over moet denken om de binnenstad autovrij te maken.

Het linkse college van B en W in Groningen is er al een heel eind mee op weg.

Bolkesteins paradepaardje is Deventer Onderwijs- en Boekenstad. Deventer wordt de stad van een wetenschappelijke bibliotheek en van nieuwe hbo's. Het scheelt maar een haar of het Rijk wijst Deventer aan als plaats van de nieuwe universiteit van het oosten. Die universiteit gaat helaas naar Enschede.

Wanneer de in verval geraakte monumentale binnenstad blijft liggen en de wethouder Openbare Werken Harm Timmer (PvdA) van plan is om de binnenstad te ontsluiten voor autoverkeer, papt burgemeester Bolkestein aan met de stichters van de Maatschappij tot Stadsherstel NV Bergkwartier.

Hij neemt het initiatief om de Bergkerk van de ondergang te redden en hij verhuist met vrouw en kinderen naar het monument Huis Zevenaar Menstraat 12.

Dit monument stond in Zevenaar in de weg en vulde na verplaatsing naar Deventer een leeg gat in de Menstraat. De burgemeester gaat er wonen om het sociale aanzien van het Bergkwartier te verhogen. Dat is hard nodig, want de oudste wijk van Deventer is eind jaren '60 een achterbuurt.

Hij steekt op persoonlijke titel de leden van de eerste Deventer COC-sociëteit aan de Bokkingshang een hart onder de riem en waarschuwt in zijn Nieuwjaarslezing 1969 de Deventer industrie voor het aantrekken van Turkse gastarbeiders. Het laten werken door gastarbeiders leidt tot ontheemding, ontwrichting van het gezinsleven en verpaupering bij ontslagen.

'Het is tijdelijk? Ja ja.'

In bepaalde vernieuwingen gaat de burgemeester niet mee. Hij verzet zich met hand en tand tegen de vestiging van een abortuskliniek in Deventer en hij stapt uit het landelijk PvdA-bestuur wanneer dat bestuur sympathiseert met Nieuw Links en het pamflet Tien over Rood.

Tien over Rood pleit voor afschaffing van de monarchie en uittreding uit de NAVO.

Ik begrijp niet waarom hij het kapitalistische en oorlogszuchtige Amerika zo hoog heeft zitten en waarom hij de kapitalistische monarchie omarmt.

Nico Bolkestein heeft de oorlog meegemaakt, ik niet.

Een boek over Provo

Het is bekend dat de burgemeester een grote collectie anarchistische literatuur heeft.

Hij heeft een boek geschreven over de in 1918 mislukte staatsgreep van de socialist en anarchist Pieter Jelles Troelstra.

Nu is hij bezig is met een boek over Provo Amsterdam (1965-1968) en het anarchisme.

Nog drie jaar, dan gaat hij met pensioen.

Wanneer ik in 1972 met het Jongerencentrum De Zambar Deventer stop en naar Nijmegen ga, nodigen de heer en mevrouw Bolkestein mij in hun huis aan de Menstraat uit voor een kopje koffie of thee.

Daar zit ik met een lange man in een te kleine stoel en zijn bewegelijke vrouw, die thee met een koekje brengt en even later de lege kopjes komt halen.

‘Mijn man leest graag,’ zegt mevrouw Bolkestein.

Ik mag de bibliotheek over het anarchisme bekijken en wanneer ik het boek Animal Farm van George Orwell in de hand neem, zegt de burgermeester: ‘Er lopen veel socialistische revoluties uit op dictaturen en politiestaten.

Anarchie brengt het socialisme en het humanisme geen stap verder. Het socialisme en humanisme gedijen alleen in een democratie met een actieve overheid.’

Volgens de Nico Bolkestein zette Provo zich met ludieke en geweldloze acties een vastgeroeste naoorlogse democratie in beweging. Provo kreeg steeds meer aanhang en sympathie, ook bij de politieke partijen en de media.

De enige bommen waren rookbommen, de enige dode was een demonstrant die een hartaanval kreeg.

De lange man zegt: ‘De provo’s die ik gesproken heb zijn democraten. Geen anarchisten.

De provooofdman Roel van Duijn wordt PPR-wethouder in Amsterdam, de studentenleider Ton Regtien komt in het bestuur van de Universiteit Amsterdam en de activisten Jan Schaefer, Hedy d'Ancona, André van der Louw zijn bestuurders in de regering Joop den Uyl.'

We drinken nog een kopje thee met een koekje.

Dan neem ik afscheid.

Meneer en mevrouw Bolkestein laten mij uit. We geven elkaar de hand. Ik zeg: 'Dank u voor uw steun aan het jongerenwerk.'

De burgemeester zegt: 'Insgelijks.'

Insgelijks. Dat woord ken ik niet, maar ik weet wat hij bedoelt.